

Brüsszel, 2021. június 4.
(OR. en)

9109/21

Intézményközi referenciaszám:
2008/0140(CNS)

SOC 347
ANTIDISCRIM 65
MI 383
JAI 623
FREMP 143

JELENTÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága / a Tanács
Előző dok. sz.:	9108/21
Biz. dok. sz.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Tárgy:	Javaslat – A Tanács irányelve a személyekkel szembeni, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról – Jelentés az elért eredményekről

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2008. július 2-án tanácsi irányelvjavaslatot fogadott el, amelynek célja a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron, illetve szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelem kiterjesztése a foglalkoztatáson kívül eső területekre. Az e területen hatályos EK-jogszabályok¹ kiegészítésével az egyenlő bánásmódról szóló horizontális irányelvjavaslat megtiltáná a fentiekben alapuló megkülönböztetést a következő területeken: szociális védelem, beleértve a szociális biztonságot és az egészségügyi ellátást; oktatás; valamint az áruk és szolgáltatások – többek között a lakhatás – igénybevétele.

¹ Különösen a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK tanácsi irányelv.

A delegációk nagy többsége elvben üdvözölte a javaslatot, és közülük sokan támogatták, hogy a javaslat a hatályos jogi keret kiegészítését célozza azáltal, hogy horizontális megközelítésen keresztül foglalkozik a megkülönböztetésnek mind a négy alapjával.

A legtöbb delegáció megerősítette az egyenlő bánásmód mint az EU-n belüli közös érték előmozdításának fontosságát. Több delegáció is különösen a javaslatnak a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel (UNCRPD) összefüggésben való jelentőségét hangsúlyozta. Azonban néhány delegáció a fogyatékossga vonatkozóan ambiciózusabb rendelkezéseket részesített volna előnyben.

Noha hangsúlyozták a megkülönböztetés elleni küzdelem fontosságát, egyes delegációk korábban kétségbe vonták a bizottsági javaslat szükségességét, mivel úgy látták, hogy az bizonyos kérdésekben sérti a nemzeti hatáskört, és ellentmond a szubszidiaritás és az arányosság elvének. Egyes delegációk pontosításokat is kértek, és aggodalmukat fejezték ki különösen a jogbiztonság hiányával, a hatáskörmegosztással, valamint a javaslat gyakorlati, pénzügyi és jogi hatásával kapcsolatban.

Két delegáció általános fenntartással élt a javaslatra vonatkozóan.

Egyelőre valamennyi delegáció általános vizsgálati fenntartással élt a szöveggel kapcsolatban.

CZ és DK parlamenti vizsgálati fenntartással élt. Azzal együtt, hogy támogatja a kompromisszumkeresést, a Bizottság megerősítette eredeti javaslatát e szakaszban, és az abban tett minden változtatással kapcsolatban vizsgálati fenntartással élt.

Az Európai Parlament 2009. április 2-án konzultációs eljárás keretében elfogadta véleményét². A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépését követően a javaslat már az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikkének hatálya alá tartozik, így – az Európai Parlament *egyetértését* követően – egyhangú tanácsi határozathozatalt igényel.

² Lásd: A6-0149/2009. A jelenlegi Európai Parlamentben Alice Kuhn két (SE/Zöldek/Európai Szabad Szövetség) jelölték ki a javaslat előadójának.

II. A PORTUGÁL ELNÖKSÉG ALATT A TANÁCSBAN VÉGZETT MUNKA

A portugál elnökség átfogó kompromisszumos javaslatot terjesztett elő, amelyet a szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport május 28-án vizsgált meg. Az elnökség szövegezési javaslatainak³ középpontjában három fő lezáratlan kérdés állt, nevezetesen: 1) *a szubszidiaritással kapcsolatos aggályok*; 2) *a fogyatékkal kapcsolatos rendelkezések végrehajtásából eredő költségek*; valamint 3) *a jogbiztonság*.

A delegációk az új szöveg további vizsgálatáig megosztották *előzetes reakcióikat*. A delegációk nagy többsége üdvözölte az elnökség szövegezési javaslatait, és támogatta az arra tett újabb kísérletet, hogy a három kulcsfontosságú kérdés megoldása révén megszüntessék a régóta húzódó patthelyzetet. Egy delegáció kijelentette, hogy az elnökségi szöveg nem kezelte eredményesen a szubszidiaritással, az irányelv hatályával és a költségvonzatokkal kapcsolatos aggályokat. Több delegáció kijelentette, hogy kész együttműködni a kompromisszum érdekében, ugyanakkor óva intett attól, hogy az irányelv ambíciószintjét szükségtelenül lecsökkentsék. A Bizottság képviselője pedig attól is óva intett, hogy a szöveg ily módon felhíguljon, viszont a további megbeszélések alapjaként nagyra értékelte az elnökség szövegezési javaslatait.

a) **A szubszidiaritással kapcsolatos aggályok (a 2. cikk (8) bekezdése, 3. cikk, a 4a. cikk (2) bekezdése és a 7. cikk (1) bekezdése, valamint a (11), (16), (17b), (17f) és (17ga) preambulumbekkezdés)**

Szövegezési javaslataiban az elnökség arra törekedett, hogy pontosítsa az irányelv szövegét annak teljes mértékű egyértelművé tétele érdekében, hogy az irányelv tiszteletben tartja a nemzeti hatásköröket, és kiváltképp nem avatkozik be a nemzeti szociális védelmi rendszerek, a családjogi és az oktatási rendszerek kialakításába vagy tartalmába. A Bizottság képviselője hangsúlyozta, hogy a javasolt irányelv az egyenlő bánásmódra vonatkozik, különösen az akadálymentes hozzáférést illetően, és nem szabályozhat nemzeti hatáskörbe tartozó kérdéseket.

³ 8549/21.

A munkacsoport összességében üdvözölte a szöveg javasolt változtatásait. Egy delegáció azonban azon véleményének adott hangot, hogy az új megfogalmazással nem sikerült biztosítani a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartását, különösen például a családi és a magánélet területén. Mások hangsúlyozták, hogy meg kell találni a megfelelő egyensúlyt a szubszidiaritás és annak szükségessége között, hogy az uniós jog révén hatékony védelmet biztosítsanak a megkülönböztetéssel szemben. Egyes delegációk úgy vélték, hogy jobban kell tisztázni, hogy miként hat egymásra a megkülönböztetés tilalma és az olyan jogok, mint a sajtószabadság.

b) Végrehajtási költségek (4., 4a. és 4b. cikk, valamint 15. cikk)

Szövegezési javaslataiban az elnökség egyszerűsítette a fogyatékkal kapcsolatos főbb rendelkezéseket azáltal, hogy azokat az „észszerű alkalmazkodás” alá csoportosította, és törölte az „akadálymentesség”-ről szóló külön cikket, ugyanakkor kikötötte, hogy a rendelkezések bizonyos áruk vagy szolgáltatások tekintetében nem érintik az akadálymentességre vagy az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó uniós jogot. Bár az észszerű alkalmazkodás az egyenlő bánásmód elvének részeként továbbra is egyértelmű kötelezettséget jelent, a szöveg szerint ez nem okozhat aránytalan terhet. Ezen túlmenően az elnökség azt javasolta, hogy a tagállamok számára biztosítsák a jogot arra, hogy kivételes körülmények között indokolással ellátott kérelmet intézhessenek az Európai Bizottsághoz az észszerű alkalmazkodás követelménye alóli átmeneti mentesség iránt. E javaslat célja, hogy eloszlassa a delegációk által a lakhatáshoz és az infrastruktúrához való akadálymentes hozzáférés biztosításának költségeivel, valamint a szükséges átalakítások elvégzéséhez szükséges idővel kapcsolatban régóta hangoztatott aggályokat.

Bár a munkacsoport széleskörűen üdvözölte az elnökség továbblépési kísérletét, néhány delegáció határozottan kijelentette, hogy a szövegben meg kell tartani a fogyatékkal kapcsolatos ambiciózus rendelkezéseket. Néhányan megkérdőjelezték az akadálymentességgel kapcsolatos rendelkezéseknek a szöveg rendelkező részéből való elhagyását, valamint azt, hogy a javasolt átmeneti mentesség összeegyeztethető-e az UNCRPD-vel, amelynek értelmében az észszerű alkalmazkodást *minden esetben* biztosítani kell, kivéve, ha az aránytalan terhet jelent. A delegációk ezért úgy vélték, hogy alaposabban meg kell vizsgálni minden lehetséges átmeneti mentességi mechanizmust, beleértve azt, milyen indokokon alapulhat, az alkalmazandó konkrét szabályokat és az átmeneti mentesség kérelmezésekor teljesítendő kritériumokat.

c) **Jogbiztonság (1. cikk, a 2. cikk (2), (7) és (7a) bekezdése, a 4a. cikk (4) és (5) bekezdése, a 12. cikk (3) bekezdése, valamint a (19ca), (19cb), (19cc), (19d) és (20-aa) preambulumbekkezdés)**

Szövegezési javaslataiban az elnökség arra törekedett, hogy egyes fogalmak pontosítása vagy a szövegből való törlésük révén javítsa a jogbiztonságot. Például a többszörös megkülönböztetés fogalmát olyan új megfogalmazással pontosították, amely leírja és konkretizálja a fogalom keretébe tartozó okok lehetséges kombinációját, és ezáltal pontosabban tükrözi a tárgyalt irányelv konkrét hatályát. Az EUB ítélkezési gyakorlatában már szereplő, a „kapcsolaton alapuló megkülönböztetés”-re és a „feltételezésen alapuló megkülönböztetés”-re való hivatkozásokat törölték.

Jóllehet a munkacsoport üdvözölte a nagyobb jogi egyértelműsége irányuló törekvést, néhány delegáció megkérdőjelezte a kapcsolaton alapuló megkülönböztetésnek és a feltételezésen alapuló megkülönböztetésnek a szövegből való törlését. Javaslat történt arra, hogy más megoldásokat is érdemes lenne megvizsgálni, beleértve azt is, hogy a preambulumbekkezdésekben lehetne hivatkozni a vonatkozó uniós ítélkezési gyakorlatra.

d) **Egyéb kérdések**

Számos egyéb kérdés is további megbeszélést igényel. Ezek közé tartozik a hatály pontos meghatározása (többek között a szubszidiaritás a szociális védelemmel összefüggésben); az életkoron vagy az egészségi állapoton alapuló, objektíven indokolt lehetséges eltérő bánásmóddal kapcsolatos rendelkezések; valamint a pozitív intézkedésekkel összefüggésben használandó terminológia, ideértve a „megkülönböztetett” bánásmód helyett a „preferenciális” bánásmód kifejezés és a „védett csoportok” kifejezés használatát.

III. ÖSSZEGZÉS

A portugál elnökség alatt kézzelfogható eredmények születtek a megtárgyalt kérdésekben. Jóllehet a legtöbb delegáció széleskörűen üdvözölte az elnökség szövegezési javaslatait, további szakértői munkára és politikai megbeszélésekre lesz szükség ahhoz, hogy a Tanácsban el lehessen érni a szükséges egyhangúságot.